

شنگال و پاشای کەر و ئه بوبه کر به غدادی. . عهلی مهحمود مهمد

زیاتر له 1200 سا ئه زیدییهکان له سه ره ئه مه خا که جینه ساید ده کر نه، هه موو ئه و تاوانانه ی داعش ئه مه ئه نه جامی داوه، به دره ژایی ئه و مه ژوو به رده وام بووه، زیاتر له 127 جار به زیاتره و که مه کوژییهکانیان دووباره بووه ته و "خیری شنکالی : تعریف الدیانه الایزدیه لالمان ."

له ماوه ی دوانزه سه ده ی رابردوودا ئه زیدییهکان به رده وام جینه ساید و تا بهان کراون و کهان و ژنانهان کراوه به که نهزه و له بازاره ی که رمی که یله ی شارکهان فره شراون یان به خشراون و وه که ده سته و ته تا بهانی جهنگ دابه شکراون، پیاوان و مندا بهانیشیان کراون به که یله و له زه ره ی جار کهانیش به خه رزگارکردن به زه ره ئایینهان په که دراو، یاخود باج و سه رانه ی زه ریان به سه ردا سه په نهراوه " سه ره چاوه مه ژوو ییهکان ئامازه به وه ده کهن که زیاتر له ملیه نه و نیوه که ئه زیدی له ماوه ی نهوان شه ی چا دهیران له ساه ی 1514 ی زایینه به که تایی جهنگی جیهانی یه کهم له ساه ی 1919 ی زایینه له لاینه عوسمانی و سه فه و وه و عه راق و هه نه که میرو شه خه کورده و کوژراون- خیری شنکالی : تعریف الدیانه الایزدیه لالمان " ، ته واوه ئه و تاوانانه شه که کراون به رگی په ره زیان به به ردا کراوه و به جیهاد و عه زه له مه ژوو دا ناو ده کراون، له و 73 فره مانه ی په شه و وه که ئامازه ی په ده ده ی نه، پیاوانی موسه مانه کورده له ژه ره په ره می ئاینده به شداریان له زه ره ی تاوانهکاندا کردوو و شانازییهان په وه ی کردوو، به شداریه کهیان چ به شه وه ی سه ره به خه ئه نه جامدراون، یاخود له ژه ره ئای سوپای عوسمانی و سه فه و وه و عه راقی و ئیتهاد و ته ره قی وه ، هه نه که جاریشه خه یان سه ره کردایه ته فره مانهکانیان کردوو و تا که به که و فره مانده ره تاوانهکان بوونه، ته نه ته تاوانهکانیان وه حشانه ترینهان بووه له مه ژوو دا، ئه مه تاوانبار مه زنه له مه ژوو دا هه نه کهیان به په پا وهانی ئه فسوناوی نه ته وه هه ژمار کراون و ئه ستهاش شانازییهان په وه ده که ته، وه له دوا فره ماندا، فره مانه ره ژی چوار شه مه ره شه ی 3 ی ئه گسته سی ساه ی 2014 دا، که پیاوانی ئیسلامی تونده وه عه ره بی سونه مه زه به په ی هه هه سان له ژه ره ناوی داعش، به به ره چاوه که نا کهانی را که یاندنی جیهانه وه تاوانهکان رابردوو یان دووباره کردوه، عه قی تاکی کورده وای سه ده یه که له که نه کاری سیاسی و ره نهیری له که مه که گای کورده دا، ئیتر ئه سته

زړینډی پیاوړی کورد نښه بښلک نین له پرېساکه و ټکتی چالاک نین له تاوانکې و شانازیکه ر نین به جینه سایدو و تان کور نین به ما و ژنی ټزیدیکان و، ټو مټووی رابردووش به مټووی شانازی خپان نازان، بگر به پچوانو به هټم تی هټموو ټزیدین قناغکی نو دټ پټو، به یکه مجار ټزیدی بوون دټ شانازی به دټ بټرکی گډل، ټو چوار شم رشی 3-8 له تاوانکې داعشدا، به بټرکم راگ یاندن کانو چټند رشی قټز وټر به ټت، دوا فټرمانی 3-8 دټ دوا که مټکوژی ټزیدیکان و کهی 73 فټرمان کهی پټشو و کهی پټلامار کهی دیک، له ټاوټنډی یاداو ټریدا زیندو دټ کاتو و له گټټیدا مټووش دادگای دټ کاتو و، دټ یانکات به بټشکی بټزل کراو رشی له خی و مټوو، مټوو لټر دا پچوانو دټ بټو و، مټوو قټزون دټ بټ به در و تاوان، 3ی ټاب له شانازی و دټ گټر ټت به دادگاییکردنی مټووی تاوان هاوچټندن کانی رابردو، 74 دټ بټ پټس ټت دادگاییکردنی 73 فټرمان کهی پټشو، داعش دټ بټ ټاوټنډی سیمای پیاو پټر ټن کانی رابردو له تاوان کانی ټودا دادگای دټ کړندو.

لټر دا هټت به گټټانکاریه کی هټمنان دټ کټین له عټ قی تاکی کورددا به ټایټ بټش پیاو کهی، هټرچټند بټشکیشی له ژټر کاریگر ییسلامی سیاسیدان، کهم تا زټر هاوس زن له ناوټټ کدا له گټ داعش، بگر له دټ نگدان کهی پټر له مان کی کوردستاندا زیاتر له 25% دټ نگیان به جینه سایدی ټزیدیکان نټدا، کهمایټ تی کی زټر بچوکی که مټوگای کوردی نټ بټ، به ټاشکرا ټوی دی هټموو رټی تاوان که یان کردو و، ټیتر ټزیدیکان مر قی پټش چواری هټشت رشی نین، ټیتر شم می 3-8-2019، هټموو به بټدټ نگ چرکه یکه راد وټستن و رټر له قوربانیان دټ گرن، ټیتر هټموو 3-8ی سا که نټ فرټ له هټموو فټرمان کان دټ کټین و، ټیتر فټرمان " له بټټدا وش ی کی فارسیه به واتای به یار "فټرمان که، حوکه که، یان دټ ستوور که که سوټتانی عوسمانی واژی له سټر کرد بټ دټت. " فټرمانی عوسمانی یاسای که که خودی سوټتانی عوسمانی فټرمانی پټکردو و له لایټن ټو وټ واژی کراو و کاریگر و ناگټټټو و جټگای رټکردن و نیی، له پټر ټزی و دټ بټ قټزون.

دټ ست واژی فټرمان به رگی پټرزی له بټر داد که نټت و ناشرین و بټزل کراو، ټیتر هټموو رقمان له وش ی فټرمان، ټیتر فټرمان و که وش ی ټن فټر قټز له که ر و یی، به رټزگرتن له قوربانیان رټی مټوو رشی کانی هاوش وټی رابردو دټ کټین و ټیتر فتواد رانی فټرمان کانی له پټرزی دټ خټن و له تاوان کانی داعش و

دادگایان دكـین، هر بـوـندـشـو نا بـگـر بـین بـر و دادگایکردنی مـژوویانـی ئـوانـی لـ 12 سـدـی رابردودا بـشـدار بوونـ لـ تاوانـ هاوچـشـنـكانـی چوار شـمـ رـشـكـ، ئـتر هـمو 3-8 لـكـ بوو بـ بـشـكـ لـ یاداوـری گـلـكـ، بوو بـ دابـان لـ گـ مـژووی 1200 ساـی رابردوو و هر 73 فـرمانـكـی پـشـو تر، بوو بـ دابـان لـ كلتورو تاوانی داعشیانـ.

لـ فتوكانی ئـحمـدی كوـی حـنـل (780-855 م) و، تا فتواکانی لـیسی سـمـرقـند و مـسعودی و ئـبو سعودی عـمادی بـم هـمو پـلـو پایـ ئاینیـو ("خطیب المفسرین" شیخ الإسلام، مفتی القسطنطینیـ) كـ ئـزیدیـکانـی بـ لـ كافر كافرتر ناو زـد کردوو، فتوای كوشتنی پیاوان و بـ كـنـزـكـ کردنی ژنانیان دـردـكـرد، هـمو ئـوانـی بـ فتواو فـرمان بـشـداری جـنـسـایدی ئـزیدیـکانـیان لـ مـژوودا كرد، جارـكـی دـكـ لـ بـردـم ئاوـنـی تاوانـكانـی داعش خـانـو ناو فـسـی دادگای مـژوویـو، ئـتر لـرـو عـمادی شـخ الـیسلامی ئومـیـكـ نیـ لای ئـمـ، بـكـ فتوا دـری تاوانـكـی مـژوویـی بـردـوامـ بـ زیاتر لـ دوو سـدـو تاوانباری جـنـسـاید، كـ سـدان فـرمان لـ بـر رـشـنایـی فتواكـیدا دـردـچـت و پـكـها تـیـكـی رـسـنی سـرـكـی گـرنگ كـ ناوی ئـزیدیـ هـوی سـیـنـوی دـدرت، وـكـ ئـوی ئـستا داعش کردی، عـمادی درـژـماوـترین مفتی ئاستانـ چوار سـدـو نیو لـمـوپـشـد رـیـكـرد بـرامـبـر بـ ئـزیدیـكان، بـ پـیرـزیش زانراو كـسـیش بـ یـكـ دـر دـری نـوـستایـو.

قـ کردنی ئـزیدیـكان لـ ساـی 224ی كـچـیـو، لـ سـردـمی خـلیفـ موعـتـسـمی عـباسیـو دـستی پـكـردوو، وـلـ فتوای ئـبو سعودی عـمادی لـ ساـی 1560 رـوايـتی ئاینی پـ بـخشی و پـیرـزی دا بـ قـ کردنـكـ لـ پـشـشی ئاینـدا، ئـم فتوایـ بوو هـوی دـیان فـرمانـی مـرگ، چـترینـیان فـرمانـكانـی قـکردنـكانـی سـدـی نـزدـ بوو ، سـدـیـكـی پـ نـهامـتی و تاوان بوو بـ ئـزیدیـكان، ئـم فـرمانـانـ تـنها خـلیفـ و پاشا تورك و فارس و عـرـبـكان پـی هـنـستان ، لـ ساـنی 1832 و 1834 پاشای كـری رـوانـدز و فـرمانـی بـدرخان بـگـ لـ ساـی 1844 لـ ناو فـرمانـ زـرو زـبـنـكـاندان، بـیـ لـ بـر رـشـنایـی و ئاوـنـی تاوانـكانـی داعشـدا، دـبـت بـ پـگـی كـسایـتی ئـو كـسایـتـیانـدا بـچـنـو و لـ دادگای مـژوودا دادگایـی بـكـنـو، ئـگـر كوردیشـن ئـوا دوو جار تاوانبارن، راستـ هـر مـرـقـكـ لـ مـژوودا مـرـقـكان بـ شـوازـكـ دـخوـنـو، بـیـ پاشای كـری ئـتر پاـوانـ مـژوویـكـ نابـت بـت، ئـو بـكـری تاوانی گـورـیـو دـبـت دادگایـبـكـرت، ئـو لـ مـژوودا تاوانباری جـنـسـاید.

داعش و پاشای کۆر، کامیان تاوانبارترین؟

داعش 6417 کۆسی لێ ئێزیدی-کان رفا ند لێوانێ نزیك 3600 کۆسیان تاكو ئێستا گۆاونا تێوو، واتا 2783 کۆسیان ماون و شوێنیزرن، 1397 کۆسیشی کوشتوو، بلام پاشای کۆری رێواندز کۆ بێ و یقارێوو پێیکۆرێکۆی لێ رێواندز، زیاتر لێ 95% ئێزیدی-کانی کوشتوو و بێ کۆنیزێک کردوو، لێ کۆیوو بێ سێر زێگی گۆورێ یێک کۆسیانی لێسێر ئێو جوگرافیا یێ نههشتوو" ایاد جلال بابان یعید افتراوات المندوب السامی البریطانی-صباح کنجی".

هێنری لایارد (شوێنێوارناس 1817-3-5 پاریس بێ 1984-7-5)، کۆ کۆی هێبوو لێ وێستاندنی کۆمۆکۆزیی-کۆ لێ ئاستانێ پایتێختی عوسمانی، باسی لێوو کردوو کۆ نزیکی ی سێ لێسێر چواری دانیشتوانی ئێزیدی شاخ کوژراون.

لێ پێلامارێکۆی پاشای کۆری تالان و کوشت و بێ ناوچێکانی شێخان و قوش و ئاکرێ و دێشتی موسێ و کۆکۆک و حێریر و چیا ی مێقلوب .. گرتێوو، بێشوو یێک دوو ئیمارێ ئێزیدی کوشت و بێ کران و لێناو بران، باس لێ کوشتنی 135000 کۆس و بێ دیل و سێبا یێ کردنی 10000 کۆس دێکرت کۆ عێلی بێگ سێرێکی ئێچزیدی-کان لێناو دیل-کان بوو دواتر بێدیلی کوشتی، لێو پێرسێ یێ پاشای کۆری رێواندز 500 کچی جوانی ئێزیدی پێشکۆش بێ ئێمیر-کانی بابان و پشدێرو کۆی... کردو ئێوانی دیکۆی بێسێر موجهیدین-کاندا دا بێش کرد.

ئێگۆر چێندێ زێدێ رێبی لێ ئامار-کاندا کرابێت، وێلێ هێر ئێوو راستێ تاوان-کانی پاشای کۆری چێند جاری داعش بوو، بههێند پێش چاوی خێتان پێیکۆر بێ ئێبو بێکر بێغدادی دروست بکرت؟، چێند بێ ئازار دێبێت، ئێگۆر دێمان-وێت ئێزیدی-کان ئاشت بکۆین-وو و ئێوا پێویستێ لێ پێیکۆرێکۆی پاشای کۆری و دێست پێ بکۆین و داوای لێبوردنیان لێ بکۆین، ناوچێکانیان لێ گۆیینی دیموگرافی بپارێزین و چێند کۆرسیی-کی کۆتاشیان لێ پێرل-مانی کوردستاندا بێ تێرخان کرت وێک دێستپێک.

عێلی مێحمود مێمێد

ئۆتمەسلىرى زىمان لى دووشىئىرى خولىيا حوسلىندا . . سى دىق سى عىد لى واندزى

بىگومان زىمان، پىيولندىيىكى ھىزرى و ئىرگانى بى ژيانى مىرۇقۇمۇ ھەيى. زىمان ھەر تىنھا خاسىيىتىكى نىيى كى مىرۇق لى بوونىلىرىكانى دىكى جىا دىكاتىمۇ، بىلىكۇ ھايدىگۇر دىت، زىمان ماى بوونى. ئىلىم لى زىمانىمۇ دىتوانىن گوزارشت لى خىمان و دىورو بىرمان بىكىن. زىمان ئامرازلىكى بى گىلىنىلىرى بىروىلى پىيولندى لىگىلى دىورو بىر. لى زىركاتدا، زىمان دىبىلى ھەمايىكى بى ناسىنلىرى دىخى سايىكىلىرى و كىملىرى تى مىرۇق، بىو ماناىلى دىش لى زىمانىمۇ، لى بارى دىروونى ئىو كىسى بىگىن. ولى ئىلىرى بىشلى لى مىرۇقلىكان كى توولى دىبن، دىنگىان بىرزدىكىلىمۇ، ياخود لى زىمانىمۇ دىكىلىمۇ پىرچى كىدارلىمۇ لى گىلى دىورو بىر. بى ھەر گوزارشتكىلىمۇ، مىرۇق جىركلى لى زىمان پىيىلى دىكات. لى شىلىدا، زىمانى توندو لى ھەمىلىدا، زىمانىكى ئارام و لى زىلىلىشدا، زىمانى پالىلىمۇ و كىروانىمۇ. بىلى زىمان دىروازىلىكى كى دىش لىلىمۇ، لى بىرامبىركىمان بىگىن. زىمان لى دىقى شىئىرىدا، دىلىكى سىركى ھەيى، چونكى ھەر شىئىرى خى ولى دىقلى لى ولىلى ھونلىرى پىلى دىت و ئىو ولىلىش لى زىمانىمۇ بىنا دىكىلى. زىمانى شىئىرى لىلىكى كاتدا، زىمانى مانا و زىمانى جوانى و چىز و ماناشى. ئىو گىنگىلى، دىقلىكى شىئىرى زىمانىكى سادى ھەيى يان ئالىز، ئىو گىنگىلى، ئىو زىمانى چىند دىتوانىلى ولىلىكى ھونلىرى جوان لى شىئىردا بىرچىلىكى بىكات. زىركار لى شىئىردا، ھىست بى ھەلىكشان، يان داكشان لى زىمانىمۇ دىكىلى. ئىگىر ئىلى قىبى دىدار و بىگىن، لى كاتى خولىلىرى ئىو شىئىرىدا، خولىلىرى نالىلىلىمۇ خى دىكىلىلى دىخىكى دىروونى كى پىيىلىتى بى زىمانىكى بىرز، گوزارشتىكى تووند ھەيى، بىلىم كاتى شىئىرىكى گىران دىخولىلىمۇ، ھىست دىكىلى زىمانى ئىو شىئىرى، زىمانىكى ھەمىن، ياخود تراىدىلى، كى ھەلىگىرى ولىلىكى غىمىگىلى. بىست و ھەفت سالى بىلىسى، ھەر تىنھا گوزارشت لى سىلىمى كورد ناكات، بىلىكۇ بىلىسى لى زىمانى ئىو شىئىرىمۇ ئىنگىلىزلىكانىش شىركارلى ملىزو دىكات. كىواتى لى ھەموو بارىكدا، زىمان پىلى جىر گوزارشتكىلىمۇ، بىلىم ھەمىش پىيولندى بى لىلىنى دىروونى و ھىزرى مىرۇقۇمۇ ھەيى. زىمانى نووسىنى شىئىرى، پىيولندىيىكى سايىكىلىرى و ھىزرى بى شاعىرلىمۇ ھەيى كى ولىكى

[illegible]

لله نعو گډمى ته ځي او استاويي ئم ژيانا ج نجا دا
چووم در دسټي څگار نارنجيې کاني تم نم گرت و
ب يک و ش بوويندو ب ناو ک نا ن سوز کاني
ئو ساتاني ل ن و د فترى بير و ريې کا نمدا در وش ن و
چوويندو ن و باخچ پ م يې کاني منداي خ مان
زمان ل و د ق دا، زمانې کې ه ور و ئارام، زمانې کې ه گري
ه سټې کې نو ستال ژيان يې، ک تاسي گ ان و ل س رد م کې پ ل
نام يي و ژاو ژاو دا، ل س رو ب ندي پايزي تم ندا، ب منداي
د کات، ک ئو ب څگار نارنجيې کان ناوي د ن ت. نارنجي،
ننگ کې ه ماي در وشان و و ئاسوود يي و کران و يې، ننگ کې،
گوزارشت، ل ه مني و شادي د کات، ب يې شاعير ئو څگار ل
ژياني خي، ب څگار نارنجيې کان ناود بات. زمان ل ل ر دا،
ووداو ک د گ ډ ډ و و ل ئ ستاو شاعير د بات و تم ني منداي،
ب و مانايي ئو زمان ل گ گي کړدي گ ان و، ئو څگار
د ن ت و ن و واقعي ژياني ئ ستاي شاعير و ل و گ يې و، ژياني

ئەستاي بەراورد بە دوڤنڭ دڭكات و لڭرڭوڭش ژيانى دوڤنڭى لا جوانتر و خڭشترڭ، گڭرچى ژيانڭكى سادڭ و ساكارىش بووڭ. ئڭم گڭڭانڭوڭيڭ، كڭ گڭڭانڭوڭيڭكى خڭياڭى و يادڭوڭريڭى و لڭ گڭڭى ژمانڭوڭ ئڭنجام دڭدرڭت، ئڭم زمانڭش ھڭڭگڭى خڭسڭڭتڭكى نوستالڭژى وگڭڭانڭوڭيڭ. شاعىر لڭو گڭڭانڭوڭيڭدا، وڭسڭى ژيانى دوڤنڭ دڭكات و لڭو دىمڭن و شوڭن ويادگارڭيڭ جوانانڭ ادڭمڭنڭت، كڭ بڭشڭك بوونڭ لڭجوانڭيڭكانى ژيانى و ئڭستا بڭ ھڭموو خڭياڭ و تاسڭ بىرى ئڭو ئڭژانڭ دڭكاتوڭ و ئارڭزوو دڭكات، ژيان وڭك ئڭوكاتى لڭ بڭتوڭ، كڭ ئڭمڭش بڭشڭك لڭ تڭگڭىشتنى مرڭقى كورد لڭو سڭردڭمڭدا، كڭ ھڭمىش بڭواى واڭ، جوانڭيڭكانى ژيان لڭ دوڤنڭ بڭجڭمان، بڭيڭ خولياى شاعىر، لڭ وڭنا كردن و وڭسڭردنى ژيانى ڭا بردوودا، بڭردڭوام دڭبڭت وئڭمجارڭيان دڭڭت:ـ

چووڭنڭوڭ نڭوباخچڭ پڭمڭيڭكانى منداڭى
لڭ ژڭر پڭشنگى چڭشتڭنگاوڭكى زڭرد زڭرد
زڭردتر لڭ تووتكى جووڭك تازڭ ترووكاوڭكانى نڭوكڭرىتى بڭختڭوڭرى
زڭردتر لڭ چاوى تازڭ ھڭڭا تووى گوجىلڭ سڭگڭكانى سڭر جڭخىنى
پووشپڭان

شاعىر بڭ گڭڭانڭوڭ بڭ كڭرستڭ و شوڭن و ئاماژڭكانى ژيانى ڭا بردوو، دڭمان باتڭ نڭو ژيانى دوڤنڭ و ھڭموو ئڭو سىما ژيانڭى سادڭ و بڭختڭوڭرييانڭى دوڭنمان بىر دڭنڭتوڭ. وڭشڭكانى كڭرىت، جووڭك، گوجىلڭ سڭگ، جڭخىن، پووشپڭ كڭشىدڭى حاجى و مڭرى مڭريانى وڭلايانڭ و چڭندانى دىكڭش كڭ لڭ شىعەرڭكڭدا ھڭن، گوزارشت لڭ ژيانى ڭا بردوودڭكڭن و بڭشڭك بوونڭ لڭ پڭكھاتڭى ژيانى مرڭقى كورد وگوندىشىنان بڭ تايىبڭتى، پڭچڭوانڭى گوندىڭكانى ئڭمڭ، كڭ لڭ سايڭى دڭسڭا تى كوردىدا، مڭركى گوندىيانڭيان پڭوڭ نڭماوڭتوڭ، كولتوورى بڭرخڭرى مشڭخڭرى و بڭ فڭرمانبڭرىكردن، لڭ پڭناو ملىمانڭى ناسياسىيانڭى حزبايڭتى، ھڭموو سىما جوانڭكانى ژيانى گوندايڭتى و جوتيار و كڭكاريان شڭواند. بڭيڭ ھىچ كام لڭوسىما جوان وسادانڭى ژيانى كڭمڭى كوردڭوارى لڭ ڭا بردوودا، نڭماون و ھڭژمونى بڭ ناو پڭشكڭوتن و دنيى سڭرمايڭدارى و بڭ ئامڭركردن و بڭنڭرجسىكردنى خود، ژيانى ئڭمڭى مرڭقى كوردى بڭ داخڭوڭتڭنيوڭ و وڭران كرد. بڭگومان پڭچڭوانڭى ئڭو ھڭورىڭى زمان كڭ لڭو شىعەرڭدا ھڭيڭ، خوليا ئڭمجارڭيان لڭ شىعرى (سڭماي مڭرگى پڭپوولڭكان)دا، بڭ زمانڭكى توند، تووڭ و نىگڭران دڭدوڭت و ڭڭخندڭگرت و باسى نڭھامڭتييڭكانى ژن، لڭ سايڭى ئڭقڭى پياوسالارى و بڭستڭوڭى كڭدڭكانى شڭڭف بڭ جڭستڭ و بوونى ژن دڭكات و دڭڭت:ـ

سڭ ھڭزار جار كوژرام

بریسکای س ه زار خ نجری د بان

ل نهو بریند کانی مندا ها تووچ د ک ن

ل ووی ز م نیی و، ئ و ب نادیا ری ما و ت و ک شاعیر ب چی، ل
ووی ز م ن و ژمار یی و باس ل س ه زار سا د کات؟ ئ م ه ر
ک و ت کی ژمار یی، یان جیهان نیی کی شیعریا نی شار او ی ل
پشت؟ ب و ا نا ک م ئ م ژمار یی، شاعیر ه ر ل خ ی و ب ب ستن و ی
ب د ل ل ت کی م ژووی و ز م نیی و بوونی ه ب ت. ب و ما نا ی ی
ب چی گوزار شت ل و کوشتن ی خ ی ب س ه زار سا د کات؟ ئ م
چوارچ و م ژووی ب کوشتنی ژن، ب ب رد وامی تا ئ س تا
ه ند کی د روونی ه ی و پ یو س ت ب ت وانی نی شاعیر و ب
چ و سا ن و و شتنی خو نی ژن. ه میش مر قی ژ ه ت ی، ب وای وای،
ک ئ م ح و ا بوو، و ک ژ ن ک پیاوی ب ه د ا بر دوو، مر ق کانی ل
ب ه شت ب ب ش کرد، ب ی شیاوی ئ و ی ب ب رد وامی ل پای ئ و
ه ی ی کردووی ت، باجی ه ک ی بدات، ئ م وانی نی پ تریاکی و
ئای نی و دوا ک و تووی، وای ت ی ک ب کوشتنی ژن د دات و ه زار و
چوار س د سا ب ب رد وام، ب گومان ب ر ل ئیسلامی شدا، ل س رد می
جاهلیدا، ژنان زیند ب چا د ک ران، ئ گ ر ب ت کرای ی ئ و
م ژو و پ یو س ت ب ک ی ن ب کرد ی کوشتنی ژن و، ئ و ا ب ت ک ای ی س
ه زار سا ک د کات، ئ م ل لای ک، ل لای کی دیک و، س ه زار سا
و ک ژمار، و ک ق ناغ و ز م ن ک ک تایی نه ها توو، ب ک و
ب رد وامی ه ی، ه تا ئ و چرک ساتا نی ئ س تا، ب ی شاعیر کوشتنی
ژن و ک ووداو ک، ب ا بر دوو ب ئ ستایی ناکات، ب ک و و ک
ووداو کی ب رد وام د یب نی ت، ب م ووداو کی ب ناکام ک هیچ
د ر نجام کی نا ب ت، چونک شاعیر ل ک تایی شاعر ک یدا، ج خ ت ل
ما ن و ی خ ی و ک ژ ن ک، ک ه مای ب ما ن و ی گ گ زی ژن ب گشتی
د کات و د س ت ب ژیا ن و د گ ر ت و ئ م کوشتن نایس ت و، و ک
ئ و ی د ت:

ب ردبارا نیان کردم

ل گ ئازاری ه ر ب رد کدا ش پ کانی م رگ

س ه زار جار س مایان پ د کردم ون شیان د ب رد م

ه ر چرک ی کم ل د بوو س ه زار سا و

ه ر ن شد مرم

ج خ ت کردن و، ل ما ن و ی خ ی و ک ژ ن ک، و برای کوشتن و
ب ردبارا نکردن و و ب و بوون و ی ش پ کانی مردن، پ یام ک ب
زما ن کی تووند ئاراست ی ک م گ و پیاویش د ک رت، ک ئیدی کرد ی
کوشتنی ژن ک تایی پ ب ن، چونک دوا جار، ژن و ژیان، دووان ی کی
ت و او ک ری ی کترین و ژن ب کوشتن ک تایی نای ت، ب م ش و رای ئ و

هه موو چوسا ننه و کوشتن وخوښه، ژنان دښت به ژيان نه و دگرن به
نه وي بير له تېره سندن نه و بکونه و. خوليا له و شيعر یدا،
په چوان نه ی ژگار نارنجیه کان، به زمانه کی توو و توند ددوت،
زمانه کی خر شاووی و خنډی، که خنډ له و نه قه پیاوسالاریه
دگرته، که به وای وایه شته فی نه و و که مکه له ژندایه و گر نه و
شته فی تکاند، ئیدی د به بکوژرته. نه م شيعر، گوتار کی خنډی
و یف رمی هه و په یام که ووو و پیاو که چن دین سا نه ژن
دکوژرته، که چی نه وان هه ر ماون. زمان له هردوو شيعر که دا، چن د
خسه ته کی هاو به شی هه و، زمانه هردوو د قه که، زمانه کی (ننه رن)
واتا گوتار که دگه ی نه، که ی که میان گوزارشت له ژيانی سادی
دو نه دکات، نه ویتیش گوزارشت له کوشتنی ژن، هردوو زمانه که،
ناراسته ی کی خنډ یان هه و له دنیای سه رمایه داریی و ژيانی
چن جالی نه م و نه ریته کی دواکه و تووی که مکه، که نه ویش به
داخو و کوشتنی ژن. زمان له هردوو شيعر که دا، نه نگدان نه و ی دوو
تیمه ی جیاوزان و به په کهاته و ش سازیان، گوزارشت له گوتاری شيعری
د که نه، به و ی که ژگار نارنجیه کان، به گه ان نه و ی به دیم نه
وما تریال نه کانی ابردوو، باسی نه و کات دکات و سه مای م رگی
په پوول نه کانش، له نه گه و ش نه کانی کوشتن و مردن و خو نه، گوزارشت له
ووداوی کوشتنی ژن به پاساوی شته ف د که نه. زمان له هردوو
د قه که دا، زمانه کی ساد و وو نه، زمانه که ته ماو ناماژ
شيعریه کان به وونی دگه ی نه و هه گه ی دیدگایه کی خنډ ی نه، له
ژيان و ووداوه کانی نه و ژيانی نه، به تایب ته په یو ښت به ژن
و چوسا نه و ی ژن. دواچار د م و نه ناماژ به و بد م که من په شتیش
له باره ی شيعری خولیا نووسیوم، خولیا ژنه شاعیره کی به دنگ و
جواننووس، نه و ی خولیا له د یان ژنه شاعیره دیکه جیا دکات نه و
نه و ی، که هه رگیز ناکرووز نه و و نانووشته نه و له به رانه به
پیاو، پیاوی خه د و ته، به م که یله ی پیاو نیه، نه و له و شاعیره
ژنانه نیه، که له شيعر نه کانیان د کرووز نه و به نه و ی پیاو که
نام ی که، یان (موو کی زبری) له شی پیاوانه ی خه یان له نام ی که دا
به بنه رته، نه و به و په یه ی نه قه و دنیا بینه کی که م نه ستان
ومر نه ی هه و، ئیدی پیاو و که مره ف د بینته و ژنیش و که مره ف،
هه ر کات ته کیش نه م وانگه مر یان نه زا به و به سار وانگه ی پیاوانه
له شيعر دا، م حه نه ژنه شاعیره که به ته دیلی نه شقی پیاو و جه ته ی
په مووی، یاخود خه له و که متر بینته، و که نه و ی به ش کی ی که جار
زه ر له ژنه شاعیره کانی نه م، هه ښت د که نه به پیاو شاعیره نین و
نه م ش به وونی له شيعر نه کانیان دا د رده که و ته.

پراو:

- 1_ ژگار نارنجی کان، شیعی خولیا حوس، بان نژی ئی د ب و هونری ژنامی یوت، ژمار (27) کانوونی دوو می 2024.
- 2_ س مای م رگی پ پوول کان، شیعی خولیا حوس، بان نژی ئی د ب و هونری ژنامی یوت، ژمار (28) ژاری 2024.

* ئم باب ت ل ژنامی (یوت) ژمار (29) حوزیرانی 2024 ب و کراو ت و.

چ ک ی ل ژ ه ات (عصفور من الشرق) . ش ما بار وانی

چ ک ی ل ژ ه ات، ب ره م کی ئ د بی (ت فیک ئ ل ح کیم)، نووسر و مانووسی میسری و ی ک مجار ل سا ۱۹۳۸ چاپ کرا. مان چ ک ی ل ژ ه ات، ب رج ست ک ری و وانگ ی کی هاگ را و شینانی نووسر ل ب ران ب ر خ رئا و ا. ه ب ت نووسر باس ل ب گ ی کی م ژووی ئ روپای دوا ی ی ک م ج نگی جیهانی د کات. ب و وانگ ی کی شینان و ز هاگ رایان دادگای ئ روپا د گات و شارستان نی ت ک ی د ه ن ت و س ر ه ی هیج. کار کت ر کان ی چیر کی مان ک ه ر ی ک و ه مان ب ش ت کی دیاریکراو. ووداو کان ی چ ک ی ل ژ ه ات، ق س ک ر د ن ل دوا ی ی ک م ج نگی جیهانی. وشی ژیان ل ف ر ن س و ل و ب گ م ژووی ی ب کاری ت ی د ا ب و ب و ب و و، د ستای ه ژاری و برسیی تی ژیان ی خ کی د ها ی، کر کار و کار ک ر د نیان ب در ژایی ژ ل پ ن ا و پاروو نان ک، د اب زینی نرخی فرانکی ف ر ن س. ل پ ا و ب ا ب تانی باس م ک ر د، ت و ری س ر کی مان ک باس ل چیر کی خ ش و یستی کی شکستخواردووی ن و ان کو کی میسری و ک چ کی ف ر ن س ی. موحسن، ب پاریس گ شتی ک ر دوو، تا د کت را ل قانون بخو ن ت. و ک گ و ت م، مان ک ل ش و ی دادگای ک ر د ن کی ئ روپا و خ ن گ ر ت ن ل شارستان نی ت ک ی. ک س ا ن کی ج را و ج ر ل چیر ک کان ی مان ک د گ ن. ل ن و ان کار کت ری (س زی) و (موحسن) ک د ک و ت د ا و ی خ ش و یستی، ت فیک، ق س ل س ر دوو ج ر ل خ ش و یستی د کات.

خَشَوِستِييَ کي ٻَاسَتَ ڦينَ و خَشَوِستِييَ کي ساختَ (ڦڻڪ).
خَشَوِستِييَ کي ٻَڙهَ ٻا تي و خَشَوِستِييَ کي ٻَڙا و اِي. خَشَوِستِي
ٻَڙهَ ٻا تي، ٺَو خَشَوِستِييَ پِي تي لَ خِيا ي جوان و شيعر و
مَسيقا و هَست و پِيما ن و پاڪي و ٻَاسَتگِي و قورباني. لَ
بَرا ن بَر دَا خَشَوِستِييَ کي ٻَڙا و اِي. خَشَوِستِييَ کي کاتي و وِڪ
بَقِي سَرا و. خَشَوِستِييَ لَ شَوِي ڪَلَنڪسَڪ، دَستي غَريزِي
سَڪسي خَتي پِي بَسَ ٻَو و ڦَٽِي بَدَ . خَشَوِستِييَ کي کاتي.
خَشَوِستِييَ، لَگَ گَزَنگي بِيان و تيشڪي خَر دَر دَڪَ وِٽ و لَگَ
ٺا و ابووني خَر، ٺَمِش ٺا و دَ بَٽ. خَشَوِستِييَ کي ساختَ و پِي لَ
نا پاڪي و دَر. ڪَسا ي تي سَزي لَ چيرَ کي خَشَوِستِييَ لَگَ موحسن،
ٺَو جَر خَشَوِستِييَ ڦِڪَ واري دَڪات. سَزي ڪَچَ کي ڦَزَر دَر و
چاوشيني پاريسيي. ٺَو، بوون و بيري موحسن داگير دَڪات و دَ بَٽ
شا زني مَملَڪَ تي دِي موحسن و لَ سَر عَريشي ٻَٽِي دَ نيشَٽَ و.
ٺَري ي ها وِي موحسن، گَا ٻَو خَشَوِستِييَ پلا ٽَ ني ي موحسن
دَڪات و پِي دَ ٻَٽ ٺَن ئاشڪي گو ي سوور و ديارين. لَ ٽَ و انيني
ٺَ ندرِي دَا نرخی هَ رَژَنَڪ، شو شَ بَنَڪ زياتر نيي. ٻَ چووني موحسن
لَ و جَر خَشَوِستِييَ خِيا يي لَ جيهان بيني پيا و کي پاريسي،
شَٽَ کي پَڪَ نينا و و نامَ ي! و لَ خَشَوِستِييَ لَ ٽَ و انيني موحسن
وِڪ پيا و کي ٻَڙهَ ٻا تي، زَر پيرَ زه و نرخی و بَهاي مَ عَنَ وِي خِي
هَ يه و هَ رگيز به شتي مادي و گو ي سوور و ديارِي پَ وَا نَ ناکرَٽ.
موحسن لَ پَنا و خَشَوِستِييَ سَزي ٺا مادي ڦَ رها د ٺاسا، ڪَوي بَ سَٽَن
بَ شيرينَ ڪَ ي خِي (سَزي) کون بڪات و لَ شَوِي مَ جنوون، سا ٻَڪ بَ
دَ وري ما ي لَ يلا دَا بَسو و ٻَٽَ و، هَ ر هِيچ نَ بَٽ، سَگَ ڪَ يان بَينَٽ.
خَشَوِستِييَ لَ موحسن، زَر لَ و پيرَ زتر و گَ وَر تر و بَها دار تر لَ
پَ شڪَ شڪردني بَنَڪي چَ نَد ڦا نڪي و گو ٻَڪي سوور کورت بکرَٽَ و
وِڪ چَٽَ کي جَ سَٽِي بَٻَٻَ ح و خَ خا يڪردنَ و ي ي ڪسي سَ يَر بکرَٽ.
موحسن ٺا مادي ي گياني خِي لَ پَنا و خَشَوِستِييَ ڪَ ي بَ بَ خَشَٽ. ٺَو،
بَ و پَ ي با و ٻَ و سَزي خَشَدَ وِٽ و هَ سَٽ و سَزي لَگَ دَ گَ ٻَٽَ و.
لَ بَرا ن بَر دَا سَزي ٽَ نها وِڪ دَر ڦَ ٽَ زَتَنَ و ي ي و دَ خي خراپي
ٺا بووري و بَڪاري و هَ ٺاري و بَ دَ سَٽَهَ ناني پارو و نَ نَڪ، ٺَو
ياريي بَٻَٻَ ح و بَٽامَ لَگَ موحسن دَڪات. لَ ٻَگاي چيرَ کي
خَشَوِستِييَ سَزي و موحسن، نوو سَر دَ ي وِٽ ٺَو ديو ماديي مان بَ
باس بڪات ڪَ ٺَ وڪات و سَ ر دَ مه بَ سَر بير و ٺياني خَ ٻَڪي ڦَ رَ نسا دَا
زا بُو و و ٽَ نها لَ وَا نَگَ ي سوودگَ را يي و مادي و سَ يري ٺيان
کردو و و لايَ ني ويژدان و هَ سَٽ و سَ ز و مَر ڦا ي ٽيان ڦَ رامَ ش
کردو و. لَ ي ڪَ م چرڪَ سَاتي دَ سَٽَ پَ کَردني ياريي خَشَوِستِييَ لَگَ
موحسن، سَزي هَ موو بير کَردنَ و و خَ مِي لَ و دَا ڪَ دَ بَٽَ و ڪَ موحسن

دیارییه کی گونجاوی بـ بـ نـ، گوزارشت لـ ئیشقـ کی بکات. موحسن
 دـ کـ وـ مـ لـ گـ دـ رونی خـ، ئاخـ ئـ و دیارییه وک سوود و
 شتـ کی مادی و چـ ژـ، وک ئـ وـ لـ ژئاوا هـ یـ، پـ شکـ شـ بـ سـ زی
 بکات، یان وک ئـ وـ خـ یاـ دـ یخوازـ و دـ داوای دـ کات؟ موحسن
 بانگی ویزدان و سـ زی مـ قـوونی دـ کات و وک مـ فـ کی ژـ هـ اتـ
 دـ گـ وـ سـ رـ گـ خـ و تووتیهـ هـ دـ بـ رـ و شـ و تا بـ یانی
 پـ فـ و شـ (خـ شم دـ وـ) پـ دـ کات. بـ و شـ وـ یـ موحسن پـ یوـ ندی
 خـ و یستی لـ گـ سـ زی دـ گـ وـ. خـ و یستیـ، هـ ست و پاکیی لـ
 دـ چـ. بـ و شـ وـ یـ چـ کی خـ و یستی موحسن و سـ زی دـ ست پـ دـ کات.
 دواي چـ ندین ژووان و پـ شکـ شـ کردنی گوـ و لـ ئامـ زـ گـ رتن و گـ یـ وـ ی
 ماچ و ئاوـ وـ، چـ کی خـ و یستیـ خـ یاـ و خـ شیـ کانی موحسن
 زـ ناخایـ نـ و لـ ماوـ دوو هـ فـ زـ دـ تر درـ ژـ ناکـ شـ و
 هـ موو شـ کـ تایی پـ دـ و ئاواتـ کانی موحسن دـ بن بـ سـ راب.
 موحسن شـ و شـ تی دایدـ گـ رت کاتـ سـ زی دـ بـ لـ گـ پـ یـ وـ کی تر
 خـ ندـ دـ گـ وـ و باس لـ چـ کی خـ و یستی پـ شـ تی دـ کات.
 لـ وـ دـ زـ خـ موحسن دـ ستـ دـ کات و خـ م و ئازار تـ وـ ی بوونی
 دادـ گـ و سـ زی دـ ستـ رداری دـ بـ و بـ یـ کجاری جـ دـ.ت.
 موحسن زـ هـ وـ دا و تکای لـ سـ زی کرد گوـ بـ بـ گـ رت و جـ ی
 نـ هـ.ت، سـ زی دـ رگای بـ وودا داخست و بـ کونجی فـ رامـ شی و
 سنووری لـ بیرچوونـ وـ ی سپارد و موحسنی بـ و شـ وـ یـ بـ دـ کی شکاو و
 حـ کی بریندار و کـ سایـ تیـ کی تـ کوپـ کشکاو جـ هـ شـ و چوـ
 یارییه کی تر و کاتکوشتن و پـ یوـ ندیهـ کی تری کاتی و ساختـ لـ گـ
 پـ یـ وـ کی تر، دواتر موحسن کاتـ بـ یـ وون بووـ و کـ خـ و یستیـ کـ ی
 لـ دـ ست دا، جانتاکـ ی دـ ست دـ داتـ و بـ وـ میوانخانـ یـ دـ ووات و
 ئـ و میوانخانـ یـ جـ دـ.ت کـ تـ یـ دا کـ رامـ ت و کـ سایـ تی تـ کوپـ ک
 شکـ نرا. لـ و چـ کی نـ وان

موحسن و سـ زی، مانی چـ کـ یـ لـ ژـ هـ ات، سـ زی بـ رـ ستـ کـ ری
 ژیانی مادی و خـ پـ رستی تاک و دیوـ نـ رـ نیـ کـ ی مـ فـ ی ژئاوایی
 و شارستانیه کـ یـ تی. لـ وکاتـ ی موحسن دـ پاکیی جـ هـ شـ، ئـ و موحسنـ ی
 سـ رسانی جوانیهـ نـ گـ وـ نـ گـ کانی ئـ روبا و شارستانیهـ تـ کـ ی بوو،
 بـ ئـ وـ ی بـ نـ ناواخنی واقع و ژیانـ ماددیگـ را و بـ حـ کـ ی ئـ و
 شارستانیهـ تـ کـ تـ نها ماددـ ی کردووـ تـ پـ وـ و مـ فـ وک
 ئامـ رـ کی میکانیکی و ئامرازـ کی بـ رهـ مهـ نان کورت کردووـ تـ و
 سوود و چـ ژـ کردـ تـ پـ وـ لـ ژیان، هـ بـ تـ لـ تـ وانینی تـ فـ یق
 ئـ لـ کیمدا. ئـ روبا توانی هـ ندـ کـ ئارامی و چـ ژـ و شتی سـ رـ تـ یتر
 بـ تاک فـ راهـ م بکات، بـ مـ ئـ و هـ ستـ زیندووـ و ئـ و حـ پاک و

دښتې جوانې ژهښتې لې سندنو. اروپا دواى شېشى پيشېسازى گڼيشتې دڅكې نړېنى و له شارستانپېتې مادديگړاكدېدا، مړف خاځيې بووېتوې لې ح و لې جيهانې مادديگړايدېا چووې و لې نامړك زياتر نييې. نووسېر دپېوت پېمان بېت، سېرېاى ئې و ناپاكې و پېيو نديچېانې سېزى، وېلې موحسن هېچ كاردانېوېيكي خراب و هېووستېكي نړېنى نېواند. ئېوش نيشانې دسېزى و وېفايه لاي تاكي ژهښتې. لې وانگې نووسېرېوې، ژئوا ووكېشى و ژهښتې واتا قووېايي. چېكېيكي لېوژهښتې، موحسن تپيدا بېرجېستېكېرى حې ژهښتې و بېها مېعنېوى و بېرز و جوانېكېي. سېزېش ئې و ژيانې بېگيان و مادديگړايدېي ژئوايې. پوختې چيرېكي خېشويستې موحسن و سېزى، ململانې نېوان دوو شارستانپېتې، ژهښتې و ژئوا. ململانې نېوان واقع و خېيا، دې و ئېف، نوگړايدېي و نړيتگړايدېي، زانست و باوې، ح و ماددې.

ماوېتوې بېم، شتېكې ژيې و نې ژهښتې ئېوچېكې و پېپوولېيې، نې ژئواش بې و هايې ئېو دېوژمه مادديگړا و خېپرست و بېوفايې. استې سيستېمې سېرمايېداري جيهان لې قازانچ و سوودى ماددييې و مړف لې نامړك كورت دېكاتوې، وېلې خېرئوا هېمووى سېرمايېدار نييې و وا بېرناكاتوې. ژهښتې هېندې مېعنېوى و پاك و هېورى بې پېو و چېكېيكي بې هېو نييې. لې هېردووك لادا، هېو و لادان هېن و بېهاى بېرز و جوانيش هېن.

“شما بې بارېوانى”

رېمانې چارې نووس. نووسينې سېلام عومېر

(گېي جېنگ هېلكېي ئېژديهاكان دېتروكېنې)
رېمانېكې كېوتېتې نېوېندى شېشى ناوې، لېوېدا بېسېر شېي براكاندا دېكېوى و خېت لېنېو گېوكدېا دېينيېو، هېندېجاريش چارې نووسى خېزانېك هېتدېداتې بېنديخانېو، خېون داهاتووت پيشان دېدات و لې قونې شېوكدېا بې پېرجوو رزگارت دېبې، لې هېندې وېنېي

تراژیدیش داد مانی و خ ل پراو نیزی نیشتماندا دد زیو،
ئو وند نا ل پناو پیسیوی دد کانیشدا مردن بدواتدا دگد.
(چار نووس) بشلک ل وند ناشیرن کانی شای خ کوژیتان پیشان
ددات، و ل ل ن نو گای ج نگدا موتوربای عیشقل ل درختی
خشی ویستی دکر و ل ش وکی ئ نگوست چاودا بروسک و دنگکی
گور پ نجری ئازادی د کاتو.

[پ خوندن وی ئم رمان کلکی ئر بکن.](#)

[SalamOmar_romanDownload](#)

رامان ل ب کتبی (هونری مام کردن ل قوتا بخان) . ن/ کامران حاجی ئلیاس

شارزایی ل هونری مام کردن هونری گفتگ ل هربوارکی زیان
دا زر گرنگ بکو خاکی ئرنیی ب س رکوتن ب تایب تیش ل
بوار پ رو رد و ف رکردن دا ... کوردیش د ست و اثر یکی جوانی ه ی
کات دت "کورت پوخت" د ب ئ و ک سی ل بوار پ رو د کار
دکات توانستی شوازی گفتگ بزانت چن و ل ب رامب ر د کیت
گو ل قس کانت بگرت ل ه مان کاتدا ئ و ک سی قس د کات، د ب
ئاگاداری ب کاره نانی ئاماژ کانی بزانت ل چ کات وشو ل د ست و
پنج و چاو روخساری ب گشتی چن ب کاریان د ه نت ب ئ و ی ک سی
ب رامب ر ب و و ق ناع تی ب قس کانی بکات ... کتبی (هونری
مام کردن ل قوتا بخان کان) - م خوند و ک ل نووسینی نووسری
بوار پ رو رد مام ستا "سوه یل تاهیر ع بدول ا " ی، ل میانی
خوندن و م ب ئم نامیل ک، ب م د رکوت ک سود کی زری ب
ب ر و ب ر و مام ستا و دایببان و خزان تانت ب س رپرشتیارانیش
ه ی زانیاری زر ب سوود ل خ د گرت، ک ل زیانی ر ژان ل کاتی
ه سوک تکردن ل ن نو قوتا بخان کان ب تایب تی ب ب ر وری
قوتا بخان ب گرنگی د زانم ...
ئم کتبی ه رچند ب ق بار بچوو ک ب م ل لام گرنگ. چ ندین

تەواری گرنګ لـخـدـگـرـت باس لـ چـنـیـ تی مامـکردنی بـرـوـبـر
لـگـ مامـستایان و فـرمانـبرانی قوتا بخانـ هـروـها بـشـوـیـکی
زانستی و پـروـردی باس لـم خاـنـ دـکات:

- هونـری مامـکردن (ئـتـکـت).
- چـمـك و هونـری ئـتـکـت. (Etiquette) – جـرـکـانی
- جـر و شـوازی هونـری ئـتـکـت.
- پـناسـی ئـتـکـت. (Etiquette) -
- سیفـت و خـسـسـتـی کانی هونـری ئـتـکـت.
- رـی بـرـوـبـر لـ ناو دامـزراوی پـروـرد.
- چـند سیفـتـکی پـویستـ بـرـوـبـری قوتا بخانـ.
- ئا مانجی هونـری مامـکردن.
- پـیونـدی نـوان بـرـوـبـر و مامـستا.
- چـن مامـلـ لـ گـ ئـو جـر مامـستایان دـکـیت.
- کـبوونـوی مامـستایان چـن بـرـوـبـر دـبـیت.
- چـن کارـکان دا بـش دـکـیت.
- ژووری کارگـی تا چـند گرنـگ سـرـبـخـ بـت.
- چـنـیـ تی بـرـوـبـر چوونی رـژی بـرـزکردنـوی ئالای کوردستان.
- بـیارـکـانی قوتا بخانـ تا چـند جـبـجـ دـکـرـت لـ لایـن
مامـستا کـنـو.
- تا چـند مامـستاگان هاوکارن لـ گـ ئـیدار و دـستـی
کارگـری. –
- مامـکردنی بـرـوـبـر لـ گـ سـرـپـرشتیاری قوتا بخانـ.
- مامـکردنی بـرـوـبـر لـ گـ بـرـپـرسانی پـروـرد.
- مامـی بـرـوـبـر لـ گـ کـمـگـی مـدنی و رـکـراوـکان
پـیونـدی مامـستایان لـ گـ یـکـتر لـ ناو قوتا بخانـ.
- پـیونـدی مامـستا لـ گـ قوتا بی.
- پـیونـدی نـوان قوتا بیان.
- لـو کاتـی دـست خـشی لـ برای بـرـزم مامـستا سوھـیل دـکـم
بـ چاپکردنی ئـم کتـبـ کـلـسـر ئـرـکی خـی ئـم کار
پـروـردیـیـ کردو لـ هـمان کاتدا داوا لـو زارـتی
پـروـرد دـکـم کـ ئـم کتـبـچاپ بکات دا بـشی سـرگشت
قوتا بخانـ کانی هـرـم بکات.

ههستی ته نهایی قوو و خه به کهم زانیسن.. ابراهیم موحه مده (ئه به اهام له قای)

ههستی ته نهایی قوو و خه به کهم زانیسن له نه به شکی دیاری پانتای کهم گای کوردی له باشووری کوردستان: شیکردنه و یه کی سادی دروونشیکاری و زانستی له چنه دهر کدا.

ابراهیم موحه مده (ئه به اهام له قای)

مرهف له دهر و ی کهم گای بوونی نییه، کهم گای هه نانه و ی مرهف به نه و خه، به دهر و ی کهم گای گوزارشت ناکر، به دهر و ی کهم درکی په ده کر، به به زمان یاده و ی ناچو، زمان یاده و ی ده هه ژنده، کورد ده به له نه و خه یدا هه ست به خه ی بکاتن نه و ی کهم له نه و "ئه و" یتری ستم له کرا و یا خود ده نه دا.

مه ژووی کهم کوژی و چه وساندنه و له نه و مه ژووی کوردا پرسه کهم ده ژخا یه نه، کورد و ی کهم نه و ی کهم ووبه و ی چه ندین کهم کوژی و چه وساندنه و بوونه ته و. ئه م ته او ما به رد و اما نه ده توانن ببنه هه دروستبوونی "تراوای نه ته و ی و نه و ی" (که به هه ی جینه تیکه و نه و له دوا ی نه و له ئاستی جیا جیادا بگوازره ته و به نه و کان به نه ژه ی جیا جیا، ئه م یه کهم له ئه گهر زانستیه په شیبیکرا و کان کهم سه لم نه را و له نه و دروونیدا به پرسه ته او ما PTSD). ئه م ده خه ده توانه ههستی به هیوایی و دابه ان له جیهانی نا و ی به شکه له کورد کهانی باشوور دروستبکاتن، به یه پرسه ئه و ی تری گهر و ده ته بوون و ی کهم پرسه کی ئه خه قی و ئاینی کهم په یان وایه "من خه م بکه م به قوربانی به ته ی ستم له کرا و له دیدی به شکیان به گهر و ترینه پا نه وان و قارمان ده بینر". له کاتنه کدا من هه میش سه رباز کهم بریندارم له ده خه و ستاوی خه مده. جوگرافیای باشووری کوردستان ده خه کی به رگری ده روونی به تاکه کان دروست ده کات به هه ی بوونی ئه و هاوسه یانیه کهم کورد و ی کهم نه ته و ی کهم تر به شیاوی ژیا نه کی شایسته نازانن، کورد کهان ده به "ئه و" یتر فیه امه ش بهن و له نه و خه یاندا

بریندکانی خیان بپنجن.

لهه مان کاتدا پرسى نه بوونی ده وو تکی سربخه ځی کوردی ده توانه کارېگرى قووه لاسر د روونی تاک و کم مگا هه بهت له ناستی نه وده و تیدا. بهه ځی ووداو مژوویدکانو، زړه ل کوردکان پرته وازى واتهانى جیوازبوون. ئم ده ځه ده توانه هه سستی "نبوون" و "نام بوون" له کلتووری نو ده دروست بکات، کم به په ځی د روونشیکاری ده توانه بهت هه ځی قیرانی ناسنام. بهه ځی ده ځی سیاسى و ئمنى ناجگیرو، زړه ل کوردکان هه ست به هه شى به رد وام ده کن. ئم ده ځه ده توانه بهت هه ځی دروستبوونی "زینی پارانه یدى" کم تیايدا تاک هه ست به نائرامى و به متمانه یی به رد وام ده کات. کم ش نه وځییدکانی کورد ده توانه کارېگرى نه رنى لاسر یه کگرتووی و هه سستی هاوبه شى نه ووی دروست بکن. ئم ده توانه بهت هه ځی دروستبوونی "دژیه کی ناو کی" کم تیايدا تاک هه ست به دابان له کم مگا ځی ځی ده کات. (له نه و نیشتماندا هه ست ده کیت به نیشتمانیته، له نه و کم مگا شدا هه ست ده کیت به کم مگا گایت، ئم ده ځه پرسى Isolation ده گرتو).

مژوو درې چوساندنه و ده توانه بهت هه ځی دروستبوونی "سند می قوربانى". له ده ځه دا، تاک هه ست ده کات کم به رد وام قوربانیه و ناتوانه کم نتره ځی ژيانی ځی بکات، به په نا ده بات به ر ئو وېتر به لاواندنه و ځی له نه و ئو وېتردا وک میکانیزم کی به رگری د روونی له ناسته کدا، کم ئم ش ده توانه بهت هه ځی هه سستی به هیواى و ته نهایی.

له کم تاید، گره کم به بیسم کم زړه ل کوردکان له هه و ځی دزیندو ځی ناسنام ځی استه قینه ځی یاندان له نه وان کلتووری نه ته ووی و مده رنیت دا. ئم ململانه یی ناو کی ده توانه بهت هه ځی هه سستی سله شواوى و ته نهایی. هه رچه نه ده فاکت رانه ده توانه کی گرنه بگه نه له دروستبوونی هه سستی ته نهایی قووه له نه و کوردکاندا، به م په وېسته ئما ژ به و بکین کم هه ر تاکه ئم موونی تابهت به ځی هه یی له ژيانید. هه روها، زړه ل کوردکان توانیو نه به ستر ئم کم شان دا زا بن و ژيانه کی په له مانا و په یو نه دی به هه ز به ځیان دروست بکنو و ستر له نه و به شکیان له ناو و ځی کوردستان، به شکی تریشیان له د ر و ځی کوردستان.

ههژان.. ستار ئه حم د

ئه و ده مانه
ههژان سه مای سوخمه ی ره شته
من سپی سپی ده چمه وه
به رامبه رت ده بمه ئا و
ته دورگه یه کی سامنا کی
به ره هه ئه ئه شکم له نیگا وه رده ده ی
ده بیته نه مام ك
چر ده كه یت
نه سه به رت به ته نیشتما ته ده په
نه ده توانم
چیکت له په وووم بسووم
نیگات ده كه م
كا فاما نه
به دوای سه را بدا هه د م و
له ژیله ی شه و ك ده گه م
ده بیته مانگ
ئه ست ره كان راده ك شى
به دووی تیشكتا ده بمه ره وه ند
شنه ی گه
خه نده ی گو
سترانی باران
له هه نسکما ك ده كه مه وه
جار ك نه بوو
بتوانم
چمکی كه واكه ت
بخه مه سه ر زامی خاك و
له وردیله هه به ست كا
بزه یه ك له لوت بده م
چپه یه ك بكه مه گواره
له گو تا بینووسمه وه
ناكر.. به م ج ره بژا ك م

تښ بښاگا
له بازنهۍ به فرو با دا
خټ بده یته
ده ست هه ږپه ځکځی
هه ږپرووکان
به فر
گځو زریانه وه
ده تاو ځ هه لځکم بده رځ
بزانه
گه ځای دار
باران
یا خود فرم ځسکی من
هه موو سا تځک
به قه د گو ځزاری ته مه نت
له زامه وه د ځنه دهر ځ
ستار ځحم ځد